

2020-mi aningaasaatikillioortut

Saqqummersitami matumani Kalaallit Nunaanni innuttaasut, aningaasaatikillioortutut taaneqarsinnaasut, sammineqarput. Pineqartut ukiui, suaiaassusaat, ilaqutariinnermi inissisimanerat kiisalu inoqarfimmi sumi najugaqarnerat immikkut sammineqarput. Qallunaat sammisami ilisimasallit ataatsimiitsitaliaannit piitsuussusermi agguaqatigiissillugu isertitanut misissuineq tunngavigineqarpoq. Kalaallit Nunaannili innuttasut akornanni misissuinnermi pineqartut piitsuunik taanagit aningaasaatikillioortunik taaneqarput, politikikkut piitsuussutsimut killigititamik aalajangersaasoqarnikuunnginnera erseqqissarniarlugu.

Aningaasaatikillioortutut taaneqartut tassaapput piffissami ukiuni pingasuni sivissusilimmi ukiut tamaasa isertitanut killiliussamit appasinnerusunik isertitallit. Aningaasaatikillioortutut taaneqartut isertitaannut killigititaq agguaqatigiissillugu isertitat 50 pct.-iannut inissinneqarsimasoq tunngavigalugu inernerit tulleriaarneqarput. Isertitanut killigititaq 60 pct.-inngorlugu naatsorsuutit kisitsisaataasivimmi nassaarineqarsinnaapput.

Naatsorsuutinit allanit assigiinnngissutsit

Naatsorsueqqissaartarfimmit isertitat pillugit kisitsisitigut paasisutissani piffissani tulleriaani isertitat nikingassutaannut naatsorsuutit, nunat tamalaat akornanni uuttuutit atorineqartut tunngavigalugit suliarineqarsimasut, saqqummiunneqareerput¹.

Gini-koefficienti, at Risk of Poverty-rate aamma 80/20 ratio tassaapput isertitat nikingassutaannut uuttuutit assigiinnngitsut pingasut, isertitat qanoq agguaaassimanagerinut assigiinnngitsunik nassuiaatinik tunngaveqartut. Isertitat agguaanneqarnerini uuttueriaatsit pingasit tamarmik immikkut nassuiaateqarput.

- Gini-koefficienti tassaavoq isertitanut tamanut agguaaassinnermi uuttuut,
- piitsuussutsimullu uuttuummi (at-risk-of-poverty rate) isertitat appasinnerpaat sammineqartarput,
- Ratio-80/20-milu isertitat qaffasinnerpaat appasinnerpaallu inissisimanerat uuttortarneqartarluni.

¹ Naatsorsueqqissaartarfik, 2021. 2020-mi isertitat.

Naatsorsueqqissaartarfimmit isertitat pillugit saqqummersitami ilaqutariit meerartallit akornanni immikkut Gini-koefficienti atorlungu isertitat agguataarneqarnerinik immikkoortumik saqqummiisoqarnikuvoq.

Saqqummersitami saqqummertussanilu tulliuttuni tunngaviit

Naatsorsueqqissaartarfiup isertitat pillugit kisitsisitigut paasissutissiaanut ilassutitut saqqummersitaq ukiumut ataasiarluni suliarineqartarpoq.

Saqqummersitaq arfinilissaanneerluni aningaasaatikiillortut pillugit saqqummersitaavoq. Innuttaasunut, isertitanut, inunnik isumaginninnermut kiisalu ilinniartitaanermut tunngasuni nalunaarsuiffinni kisitsinermi ilanngunneqarsimasuni annikitsumik aqqiisoqarsimasinnaavoq. Tamannalu peqqutigalungu saqqummersitami matumani piffissami 2011-miit 2020-mut aningaasaatikiillortut amerlassusaat kiseqqinneqarput, 2020-milu saqqummersinneqarsimasunit kisitsisit inernerit allannguuteqarput.

Soraarnerussutisiat akileraarutaasalernerat pillugu malittarisassat nutaat

2017-imi januaarip aallaqqaataani soraarnerussutisianut akileraartalernerumut malittarisassat nutaat atuutilerput. Taamaasilluni 2017-imiit soraarnerussutisiassanut akiliinerit Kalaallit Nunaata avataaniittut akileraarutaasalerlutik.

Isertitat atoriaannaat, saqqummersitami matumani naatsorsuinermi tunngavigineqartut, 2017-imi sulisitsisunit soraarnerussutisiassanut akiliinernik Kalaallit Nunaata avataani inissisimasunik, 2017-imilu januaarip aallaqqaataaniit akileraarutaasussannik imaqarput. 2018-mi Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmi akileraarusiinnermut suliani aatsaat immikkoortiterneqarsinnaalernerannik, isertitaniillu atoriaannarnit ilanngaatigineqarsinnaalernerannik tamanna peqquteqarpoq.

Saqqummersitamilu matumani ukiuni pingasukkaani isertitat isiginiarneqarmata ukiuni 2017-imi, 2018-imi kiisalu 2019-imi inernerit 2017-imi nalunaarsuutinit tunngaviusunit ukiunut allanut tamakkiisumik sanilliunneqarsimangitsunit sunnerneqarsimasinnaapput.

Kisitsisaataasivik

Kisitsisaataasivimmi naatsorsuutit uuttuutaannik nammineq toqqartuilluni kisitsisinik aallertoqarsinnaavoq, soorlu najugaqarfik, ukiut, suaassuseq aamma ukioq naatsorsuiffusoq malillugit. 2011-miit 2020-mut naatsorsuutit Kisitsisaataasivimmi nassaarineqarsinnaapput.

Naatsorsuinermi inernerit

Immikkoortumi matumani misissuinerup ineneri takussutissianngorlugit saqqummiunneqarput. Takussutissiani takuneqarsinnaapput inuttaasut amerlssusaat, isertitat agguaqatigiissinnerini 50 pct.-it ataallugit inissisimasut uuttuutitut procentimullu pineqartumut agguaallugit. Aningaasaatikiillortut pillugit annertunerusumik natsoorsuutitut – ilaatigut isertitat agguaqatigiissinnerini 60 pct.-it tikillugit inissisimasunut naatsorsuutitnik imalinnut – Naatsorsueqqissaartarfiup Kisitsisaataasivia: bank.stat.gl innersuussutigineqarpoq, tassani tabelinik annertunerusumik kisitsisitalinnik aallertoqarsinnaavoq.

Isertitat agguaqatigiissinneritut killigititap ataani inissisimasut amerlassusaat nikerarsinnaapput. Tamanna Kalaallit Nunaanni inuttaasut ikittunnguunerannik nuuttarnerannillu peqquteqarpoq. Misissuinermi uuttuutit imarisaat annertuneruleriartortillugit tamanna ersarinnerulertarpoq. Taamaattumik ukiumut allannguutit ataasiakkaat tunngavigalungit annertuunik inernilersuinnginnissaq eqqumaffigineqassaaq.

Aningaasaatikiillortut ukiui malillugit

Aningaasaatikiillortut inissisimassangaanni ukiuni tulleriinni pingasuni ilaqutariit isertitaat atoriaannaat isertitat agguaqatigiissinnerini killigitaq ataallugu annertussuseqartariaqarput. Ukiut pineqartut tassaapput ukiut tulleriit pingasit naanerini naatsorsuiffigineqartut.

2020-mi misissukkat amerlassusaasa 4 pct.-ii isertitat agguaqatigiissinnerini 50 pct.-it ataallugit atoriaannarnik isertitaqarsimapput. Takussutissiaq 1 malillugu aningaasaatikiillortut inissisimasuni 25-niit 29-nut ukiullit annertunerpaapput.

Takussutissiaq 1. Aningaasaatikiillortut isertitat agguaqatigiissinnerini 50 pct.-it ataallugit isertitalit, annertussusaat amerlassusaallu ukiut malillugit

Ukiut	2016	2017	2018	2019	2020	2020
	Annertussusaat (%)					Amerlassusaat
0-4	6	6	7	7	8	257
5-9	3	4	3	3	5	132
10-14	2	2	2	2	3	74
15-19	5	6	6	6	6	116
20-24	6	7	8	8	8	203
25-29	7	7	8	7	9	278
30-34	4	5	6	6	6	197
35-39	3	4	4	4	4	135
40-44	2	2	3	3	4	96
45-49	3	3	2	2	3	67
50-54	2	2	2	2	2	96
55-59	2	3	3	3	3	107
60-65	2	2	2	2	3	88
65-69	0	1	1	1	1	24
70-74	0	0	0	0	0	2
74 +	0	0	0	0	0	3
Katillugit	3	4	4	4	4	1.875

Najoqqutaq: <https://bank.stat.gl/SONOU01>

Aningaasaatikillioortut najugaqarfiit malillugit

2020-mi Tasiilap, Qaanaap Upernaviullu najugaqarfiini aningaasaatikillioortut isertitat agguaqatigiissinnerini 50 pct.-it ataallugit isertitalit annertunerpaasimapput.

Takussutissiaq 2. Aningaasaatikillioortut isertitat agguaqatigiissinnerini 50 pct.-it ataallugit isertitalit, annertussusaat amerlassusaallu najugaqarfiit malillugit

	2016	2017	2018	2019	2020	2020
	Annertussusaat (%)					Amerlassusaat
Nanortalik	4	5	5	6	5	70
Qaqortoq	3	4	3	3	3	78
Narsaq	3	3	3	2	3	46
Paamiut	2	3	4	3	4	47
Nuuk	2	3	3	3	3	430
Maniitsoq	3	3	3	4	4	96
Sisimiut	2	2	2	3	3	134
Kangaatsiaq	6	7	8	5	7	70
Aasiaat	3	3	3	4	5	126
Qasigiannugit	1	3	2	2	1	11
Ilulissat	2	2	3	3	3	136
Qeqertarsuaq	3	2	2	1	1	8
Uummannaq	2	2	2	2	3	54
Upernavik	8	8	8	8	9	227
Qaanaaq	9	10	9	8	9	64
Tasiilaq	9	9	11	11	11	272
Ittoqqortoormiit	2	3	4	2	2	6
Katillugit	3	4	4	4	4	1.875

Nalunaarut: Ivittuut Nuummur ilanngullugu naatsorsorneqarpoq.
Najoqqutaq: <https://bank.stat.gl/SONOU02>

Aningaasaatikillioortut illoqarfinni nunaqarfinnilu

Isertitat agguaqatigiissinnerini 50 pct.-it ataallugit isertitaqarlutik aningaasaatikillioortut illoqarfinnut nunaqarfinnullu agguanneri annertuumik assigiinnngissuteqarput. 2020-mi nuna tamakkerlugu illoqarfinni aningaasaatikillioortut inissisimasut 3 pct.-iupput, nunaqarfinnilu savaateqarfiit ilanngullugit 8 pct.-iullutik.

Takussutissiaq 3. Aningaasaatikillioortut isertitat agguaqatigiissinnerini 50 pct.-it ataallugit isertitalit, annertussusaat amerlassusaallu illoqarfinni nunaqarfinnilu najugallit malillugit

	2016	2017	2018	2019	2020
	Amerlassusaat				
Illoqarfinni	990	1.174	1.234	1.219	1.335
Nunaqarfinni	459	469	485	492	540
Katillugit	1.449	1.643	1.719	1.711	1.875
	Annertussusaat (%)				
Illoqarfinni	3	3	3	3	3
Nunaqarfinni	7	7	7	8	8
Katillugit	3	4	4	4	4

Nalunaarut: Savaateqarfiit nunaqarfinnut ilanngullugit naatsorsorneqarput.
Najoqqutaq: <https://bank.stat.gl/SONOU02>

Inersimasut aningaasaatikillioortut ilaqtariit suussusaat malillugu

Ilaqtariinnut kisitsisitigut paasissutissat atorlugit inersimasut aningaasaatikillioortutut inissisimasut kisermaajunerat aappaqarneralluunniit malillugit immikkoortiterneqarsinnaapput. Taamatuttaaq ilaqtariinni meeqqat inuusuttullu angajoqqaaminni najugallit amerlassusaat malillugit immikkoortiterisoqarsinnaavoq. Takussutissiaq 4-rimi takuneqarsinnaavoq inersimasut aningaasaatikillioortutut taaneqarsinnaasut kisermaat inersimasunut aappariinnut naleqqiullugit annertunerungaatsiartut.

Takussutissiaq 4. Inersimasut aningaasaatikillioortut annertussusaat amerlassusaallu, ilaqtariit suussusaat kiisalu meeqqat inuusuttullu angajoqqaaminni najugallit amerlassusaat malillugit

	2016	2017	2018	2019	2020
	Amerlassusaat				
Kisermaat meeraqanngitsut	830	904	923	908	977
Kisermaat ataatsimik meerallit	116	122	133	136	152
Kisermaat aataatsimit amerlanerusunik meerallit	54	70	61	60	72
Aappariit meeraqanngitsut	22	30	47	61	52
Aappariit ataatsimik meerallit	17	36	38	37	27
Aappariit aataatsimit amerlanerusunik meerallit	48	45	60	70	81
Katillugit	1.087	1.207	1.262	1.272	1.361
	Annertussusaat (%)				
Kisermaat meeraqanngitsut	7	7	7	7	8
Kisermaat ataatsimik meerallit	8	8	9	9	9
Kisermaat aataatsimit amerlanerusunik meerallit	6	8	7	6	8
Aappariit meeraqanngitsut	0	0	1	1	1
Aappariit ataatsimik meerallit	0	1	1	1	1
Aappariit aataatsimit amerlanerusunik meerallit	1	1	1	1	2
Katillugit	3	4	4	4	4

Najoqqutaq: <https://bank.stat.gl/SONOU04>

Meeqqat inuusuttullu aningaasaatikillioortut ilaqtariit suussusaat malillugu

Ilaqtariinnut kisitsisitigut paasissutissat aamma meeqqanut inuusuttunullu inersimasunik najugaqatilinnut imaluunniit aappariinnik inersimasunik najugaqatilinnut aningaasaatikillioortutullu inissisimasunut immikkoortiterinissamat periarfissiipput. Takussutissiaq 5-imi takuneqarsinnaasut meeqqat inuusuttullu aningaasaatikillioortutut taaneqarsinnaasut kisermaanik inersimasunik ilaqtallit meeqqanut inuusuttunullu inersimasunik aappariinnik ilaqtalinnut sanilliullugit annertunerupput.

Takussutissiaq 5. Meeqqat inuusuttullu aningaasaatikillioortut inissisimasut, annertussusaat amerlassusaallu ilaqtariit suussusaat malillugit

	2016	2017	2018	2019	2020
	Amerlassusaat				
Kisermaat	273	327	320	309	371
Aappariit	89	109	137	130	143
Katillugit	362	436	457	439	514
	Annertussusaat (%)				
Kisermaat	7	8	8	8	9
Aappariit	1	1	2	2	2
Katillugit	3	4	4	4	4

Najoqqutaq: <https://bank.stat.gl/SONOU03>

Aningaasaatikillioortut suaassuseq malillugu

Aningaasaatikillioortut inissisimasut suaassusaat malillugit immikkoortiterinerup takutippaa angutit amerlanerusut aningaasaatikillioortut inissisimasut. 15-iniilli 29-nut ukiulinni arnat amerlanerullutik.

Takussutissiaq 6. Aningaasaatikillioortut inissisimasut annertussusaat ukiut suaassuserlu malillugit, 2020

Ukiut	Annertussusaat (%)		Amerlassusaat	
	Angutit	Arnat	Angutit	Arnat
0-4	9	7	140	117
5-9	4	5	66	66
10-14	3	2	42	32
15-19	5	7	49	67
20-24	6	9	90	113
25-29	9	9	143	135
30-34	7	5	121	76
35-39	5	3	89	46
40-44	5	2	66	30
45-49	4	2	48	19
50-54	3	2	66	30
55-59	3	2	75	32
60-65	4	1	67	21
65-69	2	1	18	6
70-74	0	0	2	0
74 +	0	0	2	1
Katillugit	5	4	1.084	791

Najoqqutaq: <https://bank.stat.gl/SONOU01>

Periaaseq

Qallunaat ilisimasallit ataatsimiititaliaannit piitsuussutsimut nassuiaat Naatsorsueqqissaartarfimmit atorneqarpoq. Aningaasaatikilliortutullu inissisimaneq ima nassuiarneqarpoq:

”Innuttaasunut allanut sanilliullugu innuttaasoq imaluunniit ilaqutariit ajornakusoornerusumik inuunermi atugaqarnerat,

- *taamatullu inissisimaneq pissakilliornermik pissuteqartoq,*
- *pingaartumik aningaasaqarnikkut. Inissisimaffik ataavartooq, inuup imaluunniit ilaqutariit namminneerlutik allannortissinnaanngisaat imaluunniit namminneerlutik allannortitsisinnaanermut periarfissaat killilik”².*

Aningaasaatikilliortunut nassuiaat qallunaat piitsuussutsimut killigitataat tunngavigalugu atormissaanut piareersarneqarpoq. Nassuiaammilli atuineq qallunaat nassuiaataannik allaaneruvoq Kalaallit Nunaanni misissuinerimi nalunaarsuutit atorneqarsinnaasut, inatsisitigut assigiinngissutsit kiisalu kisitsinerup ajornaatsuunissaa pissutigalugit.

Kalaallit Nunaannilu innuttaasunut misissuinerimi aningaasaatikilliortutut naatsorsorneqassangaanni ataani pineqartut inissisimaffigineqartariaqarput:

- Ukiuni tulleriinni pingasuni isertitat atoriaannaat isertitanut killigititap ataani inissisimanagerat.
- Meeqqat atuarfiannit qaffasinnerusumik piginnaasaqalersitsisussamik ilinniakkamik ingerlatsinnginneq imaluunniit meeqqat atuarfiannit qaffasinnerusumik piginnaasaqalersitsisussamik ilinniartumik inersimasumik ilaqutaqannginneq³.
- Utoqqaat illuanni, paaqqinnittarfimmi imaluunniit innarluutilinnut angerlarsimaffimmi najugaqanngineq.

Tunngavilersuutit ataani itisilerneqarput.

Isertitanut nassuiaat

Aningaasaatikilliortutut inissisimaneq ukiumut isertitat atoriaannaat tunngavigalungit aalajangerneqarpoq (isertitat akileraaruseriikkat isumaginninnermilu nuussinerit ilanngullugit). Piffissami pineqartumi atuisinnaanermut periarfissanut isertitat atoriaannaat uuttuutigineqarput.

Taamaattoq isertitat atoriaannaat atuisinnaanermut tamakkiisumik periarfissiinngillat. Pingaartumik inuiaqatigiinni ikinnerusuni nalilersorneqarpoq nammineq atugassanik aalisarneq piniarnerlu aningaasaqarnermut pingaaruteqartuusut. Saniatigut pisortat ikiorsiissutininik aaqqissuussaqqarput, atuisinnaanermut pingaaruteqartunik, isertitanullu

² Piitsuussutsimut ilisimasallit ataatsimiititaliaat, 2013. Qallunaat piitsuussutsimut killigitataat – misissuinerit naatsorsuinermilu periaatsinut siunnersuutit, qupperneq 7

³ Ilaqutariit pillugit nassuiaammut Naatsorsueqqissaartarfup saqqummersitaa ”2019-imi innuttaasut” innersuussutigineqarpoq

atoriaannarnut ilanngullugit naatsorsorneqanngitsunik. Tassani pineqarput ass. Ulluunerani paaqqinnittarfinni inissaqartitsineq namminerlu angerlarsimaffimmi ikiorteqarneq, inissiani attartortakkani ineqarnermut tapiissutit assigalungit isertitani atoriaannarni ilanngullugit naatsorsorneqanngitsut.

Ilaqutariit aningaasaatikilliortut amerlanertigut Pisortanit ikiorsiissutit pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 15, 20. november 2006-imeersoq tunngavigalugu ikiorserneqartarput. Inatsit malillugu ikiorsiisarnerni pisortani allaffissornikkut aammalu nalunaarsuineri periaatsit assigiinngitsut ilaqutariit akornanni aammalu pisortanit ulluunerani ornittakkanut, eqqagassalerinermut il.il. atatillugit ilaqutariit ataasiakkaat isertitaannut nalunaarsorsimasunut sunniuteqarsinnaapput.

Taamatuttaaq meeqqanut akilersuutit tiguisussap inuuniarneranut sunniuteqarsinnaapput. Akilersuutinik A-nik tunniussisarneq (akilersuutinut tapit) meeqqap isertitaanut nalunaarsorneqartanngilaq taamatullu ilaqutariit isertitaannut kisitsineri ilaatinneqarani. Akilersuut nalinginnaasoq meeqqamut ataatsimut ukiumut 12.000 kr.-nik annertussuseqarpoq.

Ilaqutariit, inoqutigiit naligiissitsinerlu

Isertitat uuttuutitut tulluarsarlugit aningaasartuutitut annerusunut soorlu ineqarnermut akiliummut, imermut, kallerup inneranut, kiassarnermut, sillimmasiineri, nerisassanut il.il. naatsorsorneqarput.

Naatsorsueqqissaartarfik ilaqutariit kisitsisitigut paasissutissaannik suliaqarnikuuvoq, tassani inoqutigiit akornanni ilaqutariinnermi qanoq atassuteqarnerit aallaavigalugit inoqutigiit ilaat ilaqutariinnut arlalinnut immikkoortiterneqarput.

Innuttaasoq kinaluunniit inunnik nalunaarsuiffimmut ulloq unnuarlu najugaqarfimminik nalunaarutiginnittussaaavoq. Taamaakkaluartoq innuttaasut najugaqarfimmut paasissutissat tamakkiisuunatillu kukkuneqajuitsuunngillat.

Ukiup naanerani pineqartup ilaqutariinnut atassuteqarfigisaanut isertitai atassuserneqartarput. Ilaqutariinnut naatsorsuineri piffissaq misissuinerup inernerinut sunniuteqarsinnaavoq. Assersuutigalungu innuttaasut ukiup ingerlanerani angerlarsimaffimmiit allamut nuussimasut imaluunniit avissimasut misissuineri isertitakitsunut ilanngunneqarsinnaapput, ilaqutariinnermi allanngortoqarnerata kingunerisaanik, ukiup annerpaartaani pineqartoq ilaqutariinni isertitakkaani inissisimasimangaluaq.

Isertitat nalilersornerini ilaqutariit annertussusaat katitigaanerallu aallaavigineqarput (isertitat naligiissinnerat). Ilaqutariit ataatsimut aningaasaqartuunerat aammalu angerlarsimaffimmi annertuunik ingerlatsineri atuinermi iluaqutissartaqarnera pissutigalugu. Ilaqutariit isertitaat isertitanut kisitsisitigut paasissutissalerinermi OECD-p malittarisassai malillugit naligiissinneqarput.

Isertitat naligiissinnerat ilaqtariit tamakkiisumik isertitaat ilaqtariit katitigaanerisa uuttuutaannik naleqqussakkamik agguarneqarluni kisinneqarpoq. Ilaqtariinni inersimasooq siulleq (14-it sinnerlugit ukiulik) 1-imik uuttuuteqarpoq. Ilaqtariinni inersimasooqarsimappat allanik, inersimasut allat tamarmik immikkut 0,5-imik uuttuuteqartinneqartarput meeqqallu tamarmik immikkut 0,3-mik uuttuuteqartinneqarlutik. Taamaasilluni ilaqtariit immikkut tamarmik naligiissitsinermut uuttuutaat katillugit kisinneqarput. Ilaqtariit marlunnik inersimasortallit pingasunillu meerartallit $1 + 0,5 + 0,3 + 0,3 + 0,3 = 2,4$ -rimik naligiissitsinermut uuttuuteqarput. Ilaqtariinni isertitat 300.000 kr.-usimappata isertitat naligiissinnerat $300.000 \text{ kr.} / 2,4 = 125.000 \text{ kr.}$ -usimassapput, inersimasup kisimiittut isertitaanut sanilliunneqarsinnaalluni.

Isertitanut killigititaq

Isertitanut killissarititaq qallunaat misissuineranni inuit isertitaasa atoriaannaat agguaqatigiissinneranni 50 pct.-iannut inissinneqarsimavoq. Agguaqatigiissinnerat tassaavoq isertitat annertussusiisa qaffasissusaanni qeqqani annertussuseq, affaaniipput isertitaqarnerusut aammalu affaani isertitakinersut.

Aningaasaatikillioortutut taaneqassagaanni ukiuni tulleriini pingasuni isertitanut killissarititaq ataallugu isertitaqartuusimasariaqarpoq. Isertitanut kisitsisitigut paasissutissat malillugit Kalaallit Nunaanni isertitat naligiinnnginnerusumik inissisimapput Danmarkimilu agguaqatigiissillugu isertitanit aamma appasinnerusumik inissisimallutik. Taamaattumik Kalaallit Nunaanni isertitanut killigititap isertitat agguaqatigiissinnerisa 50 pct.-iannik annertunerunissaa tunngavilersuutigineqarsinnaavoq. Tamannalu tunngavigalungu killigititanik marlunnik, isertitat agguaqatigiissinnerini 50 aamma 60 pct.-inik, suliaqartoqarpoq.

Kalaallit Nunaanni misissuinermi isertitat agguaqatigiissinneri ukiunut ataasiakkaanut kisinneqarput, allanngoramerit assigiissaarniarlugit qallunaat misissuineranni isertitat agguaqatigiissinneri ukiuni pingasukkaani kisinneqarsimasut akerliannik. Kalaallillu Nunaanni misissuinermi periaaseq tamanna atoruminarsarlugu toqqarneqarpoq, agguaqatigiissitsinerillu tulleriiaat piffissap ingerlanerani isertitakitsut amerlassusaannut sunniuteqanngitsutut nalilerneqarmat.

Takussutissiaq 7. misissukkat amerlssuaanni isertitat agguaqatigiissinnerat (isertitat naligiissinnerat)

	2016	2017	2018	2019	2020
	kr.				
Ilaqtariit isertitaat atoriaannaat naligiissitat	149.226	150.457	150.533	155.814	162.075

Nalunaarut: Ukiuni tulleriinni pingasuni misissuiffiusuni ukiumi kingullermi isertitat agguaqatigiissinnerat atorneqarpoq.

Pisuussutit

Qallunaat misissuineranni pineqartut 100.000 koruunit sinnerlugit pisuussutillit (2010-minngaanneersut) piitsutut taaneqanngillat. Massakkuugallartoq Naatsorsueqqissaartarfik nalunaarsuutinik tulluurtunik

inuit pisuussutaannut tunngasunik eqqortunik suliaqarnissamut periarfissaqanngilaq, tunngavigineqartorlu tamanna kalaallinut misissuinermi ilanngunneqanngilaq. Tunngavilersuutip ilanngunneqannginnera misissuinerup inernerinut annerusumik malunnaateqannginnera naatsorsuutigineqarpoq, ilaqutariit ataatsikkut isertitakitsut annertuunillu pisuussutillit arlaqanngissorineqarmata.

Paaqqinittarfinni najugallit

Utoqqaat illuini paaqqinittarfinni innarluutillillu angerlarsimaffiini najugallit utoqqalinerne siusinaarlunilu soraarnerussutisiaqartuukkajupput. Inatsimmi aalajangersagaavoq soraarnerussutisiallit inissiisarfinni najugaqartut aningaasanik tunngaviusunik pisartagaqassasut, kaasarfimmiumik taallugit, inissiisarfimmilu najugaqarnermut akiliisassanngitsut.

Taamatuttaaq inissiisarfinni najugallit naliginnaasumik isertitakitsuupput, nerisaqarnermut ineqarnermullu akiliisannnginnamik. Taamaattumik misissuinerne matumani aalajangerneqarpoq innuttaasut inissiisarfinni najugallit imaluunniit misissuinerne piffissaliussap naanerani inissiisarfimmil najugaqarsimasut, aningaasaatikillioortut inissisimasut misissukkat naatsorsuutaannut ilanngunneqassanngitsut. Taamatuttaaq pineqarput meeqqanut inuusuttunullu inissiisarfinniittut, 18-it sinnerlugit ukiulinnit inuiaqatigiinnut ikaarsaarnissamut piareersartunit imaluunniit inissaaleqinermik peqquteqartumik aamma najugaqarfigineqarsinnaasunik.

Inissiisarfinni najugallit pisortanit soraarnerussutisiaasa annertussusaat suussusaallu malillugit kiisalu Naatsorsueqqissaartarfiup Namminersorlutik Oqartussat ulloq unnuarlu insisiisarfiini najugalinnut nalunaarsuisarfia atorlugu immikkoortiterneqarput. Meeqqat inissiisarfinniittut meeraapput angajoqqaaminni najugaqanngitsut taamaattumik misissukkanut aamma ilanngunneqanngillat, ataani meeqqanut angajoqqaaminni najugaqanngitsunut immikkoortoq takuuk.

Ilinniartut

Meeqqat atuarfiannit qaffasinnerusumik ilinniakkamik ingerlatsisut imaluunniit meeqqat atuarfiannit qaffasinnerusumik ilinniakkamik ingerlatsisunik inersimasunik ilaqutallit aningaasaatikillioortunut misissuinerne ilanngunneqanngillat, aningaasaatikillioortut tunngavilersuutinik naammassinnissimangaluarunilluunniit. Killiliineq tamanna atorneqarpoq, aningaasaatikillioorneq nammineq toqqakkatut tassani isingineqarmat, ataavartuunanilu.

Innuttaasoq ilinniartut naatsorsuutigineqarpoq pineqartoq piffissap misissuiffiusup naanerani Naatsorsueqqissaartarfiup ilinniartunut ilinniakkanik ingerlatsisunut nalunaarsuiffiani, ISCED-imi qaffasissuseq 3 imaluunniit qaffasinnerusoq qaangerlugu ilinniakkamik ingerlatsisutut nalunaarsorsimappat.

Meeqqat pingasut inorlugit ukiullit

Suleriaaseq malillugu piffissap misissuiffiusup naanerani innuttaasut pingasunik ukioqalersimannngitsut Kalaallit Nunaanni ukiuni pingasuni

najugaqarsimasutut naatsorsorneqanngillat. Taamaattumik meeqqat pingasunik ukioqalersimanngitsut aningaasaatikillioortutut naatsorsorneqartarput aatsaat ilaqutariit iluanni allat aningaasaatikillioortutut tunngavilersuutinik naammassinnissimappata.

Meeqqat angajoqqaaminni najugaqanngitsut

Meeqqat minnerpaamik angajoqqaani ataaseq najogaqatiginngippagu, meeraq angajoqqaamini najugaqanngitsutut naatsorsuutigineqarpoq. Meeqqat angajoqqaaminni najugaqanngitsut tasaanerupput ilaqtaminni allani najugallit, ilaqutariinni ilasiaasut, isumaginninnikkut inissiisarfimmiittut imaluunniit kollegieni najugallit. Meeqqat ilinniartuullutik angerlarsimaffimmi najugaqanngitsut meeqqallu isumaginninnikkut inissiisarfimmiittut amerlanertigut misissukkani ilanngunneqartanngillat, qulaani taaneqareersutut ilinniartunut isumaginninnermilu inissiisarfinni najugalinnut tunngavilersuutit peqquutigalungit. Meeqqat angajoqqaaminni najugaqanngitsut sinneruttutaaq misissuinermi ilaannngillat, Naatsorsueqqissaartarfiup inunntu nalunaarsuiffiani paasissutissat tingussaasut tunngavigalungit meeqqat pineqartut aningaasaqarnikkut atungarisaat nalilersorneqarsinnaasorineqanngimmata.

Misissukkat amerlassuaat

Misissuinermi matumani siunertat pingarnerpaat ilagaat aningaasaatikillioortut amerlassusaasa ineriartornerat malinnaaffigissallungu. Aningaasaatikillioortullu amerlassusaannik naatsorsuinerup saniatigut pingaaruteqarpoq misissukkat amerlassusaannik toqqaanissaq, tassaasoq misissuinermi aningaasaatikillioortut amerlassusaannut naleqqiullugu isiginiangassaq, takuuk takussutissiaq 8.

Takussutissiaq 8 Misissukkat amerlassusaanni ilaatinneqanngitsut pissutaallu

	2016	2017	2018	2019	2020
Ilanngarneqaratik amerlassusaat	55.860	55.877	55.992	56.081	56.421
Ukioq naallugu Kalaallit Nunaanni najugaqarsimanngitsut piikkaat	2.024	1.876	1.952	1.897	1.831
Piffissaq misissuiffik tamakkerlugu Kalaallit Nunaanni najugaqarsimanngitsut piikkaat	2.429	2.660	2.714	2.684	2.710
Meeqqat angajoqqaaminni najugaqanngitsut piikkaat	1.050	1.017	986	1.042	973
Ilinniartut taakkulu ilaqutaat piikkaat	4.434	4.496	4.624	4.533	4.745
Timmisartoqarfanni stationinilu najugallit piikkaat	72	68	75	64	59
Isumaginninnikkut inissiisarfinni najugallit piikkaat	553	559	555	542	592
Ilaqutariinni isertitaqanngitsuniittut piikkaat	208	189	235	268	286
Misissukkat amerlassusaat	45.090	45.012	44.851	45.051	45.225

Misissukkat amerlassusaanni pineqartut tamarmik Kalaallit Nunaanni inuit nalunaarsuiffianni najugaqartutut nalunaarsorsimasut aammalu meeqqat pingasut inorlugit ukiullit inuunertik tamaat Kalaallit Nunaanni inuit nalunaarsuiffianni nalunaarsorsimasut tunngavigineqarput. Pineqartut najugaqarnermut tunngavilersuutinik naammassinnissimanerannut naliliineq 31.decembarimi inunnik nalunaarsuiffimmi nalunaarsorsimanerannik tunngaveqarpoq. Ukiut marluk nikinnerini Kalaallit Nunaanniit allamut nuussimasinnaaneri misissorneqanngillat, imaluunniit innuttaasoq Kalaallit Nunaata avataani inunngorsimasuunersoq 31.decembarilu tikitsinnagu

Kalaallit Nunaannut nuussimasuunersoq misissorneqarani. Taamaattoq Kalaallit Nunaanni ukioq naallugu akileraartartuusimangitsutut nalunaarsorsimasut ilanngunneqanngillat.

Piffissami misissuiffiusumi innuttaasut Kalaallit Nunaanni najugaqavissuunngitsut saniatigut piffissap misissuiffiusup naanerani kommunit avataanni najugallit peerneqarput, innuttaasullu kommunit agguataarneqarnerisa iluiniittut illoqarfinnili, nunaqarfinni savaateqarfinniluunniit najugalittut nalunaarsorsimangitsut aamma peerneqarlutik. Assersuutigalugu stationini najugallit.

Ilanngullugit peerneqarput innuttaasut qallunaatut innuttaassuseqanngitsut kiisalu Savalimmiuni inunngorsimasut isertitaqanngitsutut nalunaarsukkat imaluunniit piffissap misissuiffiusup ukiuani kingullermi ilaqtariinni isertitaqarsimangitsut. Tamanna misissorneqarpoq innuttaasut Kalaallit Nunaanniit allamat nuussimasut immikkoortinniarlugit, inunnilli nalunaarsuiffimmi nalunarsuutit kingusinaarsimanerannik peqquteqartumik sulit nalunaarsorsimasutut allaqqasinnaasut.

Kiisalu piffissap misissuiffiusup naanerani ilinniartunut, isumaginninnikkut inissiisarfinni najugalinnut meeqqanullu angajoqqaaminni najugaqanngitsunut tunngavilersuutit qulaani taaneqartut malillugit pineqartut killiffissiorlugit piiarneqarput.

Signatur forklaring:

- ... Oplysninger foreligger ikke
- .. Oplysninger for usikre til at angives eller diskretionshensyn
- . Tal kan efter sagens natur ikke forekomme
- 0 Mindre end halvdelen af den anvendte enhed
- Nul
- * Foreløbigt eller anslået tal

Saaffiginniffissaq

Anders Blaabjerg

E-mail: abla@stat.gl

Isumaginninnermut tunngasut

Grønlands Statistik
Postboks 1025 · 3900 Nuuk
Tlf.: +299 34 57 70 · Fax: +299 34 57 90
www.stat.gl · e-mail: stat@stat.gl

